

Dobré poistenie

Sociálne zabezpečenie v Rakúsku

Informácia Rakúskeho spoločenského a hospodárskeho múzea
na objednávku vrcholového zväzu rakúskych sociálnych poisťovní
2010

wirtschaftsmuseum

Rakúska sociálna poisťovňa poskytuje zodpovednú a na zákazníka zameranú ochranu pred rizikami choroby, staroby a pracovného úrazu. Veľkou mierou ovplyvňuje úroveň sociálnej spokojnosti, blahobytu a demokratickej štruktúry v Rakúsku. Je garantom sociálnej istoty v Rakúsku. Úrovňou životnej kvality a zdravotníckeho systému zaujíma Rakúsko popredné miesto v medzinárodnom merítku.

Nemocenské poistenie preberá predovšetkým úhradu poskytnutia lekárskeho služieb bez ohľadu na výšku zaplatených príspevkov. Dôchodkové poistenie slúži k ďalekosiahlemu zabezpečeniu životného štandardu po dosiahnutí veku ukončenia pracovnej aktivity. Úrazové poistenie kryje poškodenie zdravia v dôsledku pracovných úrazov a chorôb z povolania ako aj ich následky. Financovanie sa uskutočňuje z odvodov poistencov a zamestnávateľov a v prípade dôchodkov čiastočne z daňových prostriedkov.

Rakúska sociálna poisťovňa kladie veľký dôraz na preventívnu zdravotnú starostlivosť a na poňatie zdravého spôsobu života. Naším cieľom je podporovať zdravotné uvedomenie poistencov, ako zaobchádzať so svojím telom v pracovnom procese a vo voľnom čase. V popredí nášho záujmu je zlepšenie pracovných podmienok ako prevencie vzniku pracovných úrazov, chorôb z povolania a predčasného ukončenia zárobkovej činnosti a taktiež rehabilitácia.

Brožúra obsahuje kompaktný prehľad o systéme, princípoch a organizácii.

Dr. Hans Jörg Schelling
predseda zväzu
Ústredný zväz rakúskych poisťovní

© Vydalo Rakúske spoločenské a hospodárske múzeum,
Vogelsanggasse 36, 1050 Viedeň, tel. 01 5452551, fax 01 5452551-55,
e-mail: wirtschaftsmuseum@oegwm.ac.at, Internet: <http://www.wirtschaftsmuseum.at>
Zostavené na objednávku vrcholového zväzu rakúskych sociálnych poisťovní,
Kundmannngasse 21, 1030 Viedeň, tel. 01 71132-1120, fax 01 71132-3785,
e-mail: presse@hvb.sozvers.at, Internet: <http://www.sozialversicherung.at>
ISBN: 3-902353-32-5
Aktualizovaná verzia 2010

Vydavateľ: „agensketter!“ Druckerei GmbH, A-3001 Mauerbach
Vytlačené na papieri bielenom bez chlóru

Sociálna sieť

Sociálne poistenie

Zdravotné poistenie
Úrazové poistenie
Dôchodkové poistenie

sociálne
poistenie
v užšom
zmysle

sociálne
poistenie v
širšom
zmysle

Poistenie v nezamestnanosti

- » Povinné poistenie
- » Dávky pri splnení predpokladov
- » Financovanie prevažne z odvodov

Sociálne zabezpečenie

Sociálne dávky pre rodiny

– sociálne dávky pre rodiny, opatrovné, dávky pri ošetrovaní dieťaťa, ... Zabezpečenie ozbrojených síl, Zabezpečenie obetí vojny, Starostlivosť o obeť...

- » Podpora pre rodiny a vyrovnanie poskytované štátom pre určité osoby
- » Dávky pri splnení zákonných podmienok
- » Financovanie zo všeobecných daňových prostriedkov

Sociálna pomoc

ako pomoc pre telesne postihnuté osoby,
domovy dôchodcov, domovy ošetrovateľskej služby,
finančná výpomoc ...

- » „Posledná sieť“ v rámci sociálneho zabezpečenia
- » Zaistenie existenčného minima v prípade sociálnej odkázanosti a núdze
- » Financovanie zo všeobecných daňových prostriedkov

Inštitúcie

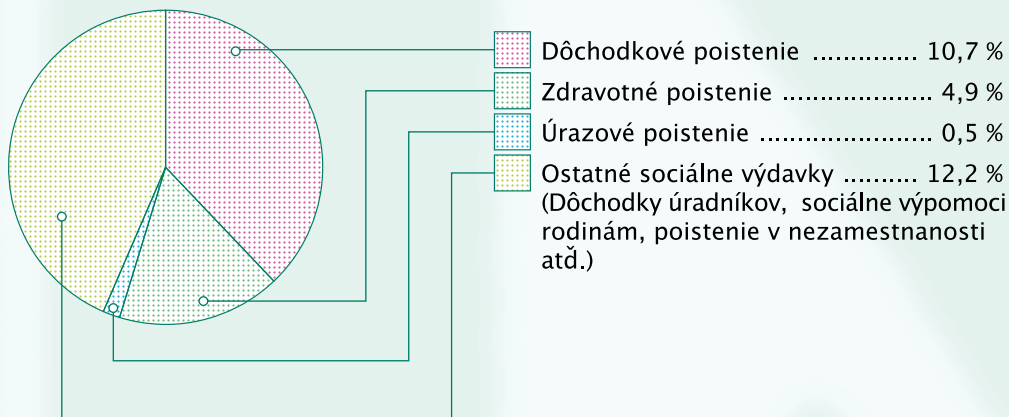
Vrcholový zväz rakúskych sociálnych poisťovní

Dôchodkové poistenie **Zdravotné poistenie** **Úrazové poistenie**

Ústav dôchodkového poistenia	9 oblastných zdravotných poisťovní	6 podnikových zdravotných poisťovní	Všeobecná úrazová poisťovňa
Sociálna živnostenská poisťovňa			
Sociálna poľnohospodárska poisťovňa			
Železničná a banská poisťovňa			
Rakúska notárska poisťovňa	Poisťovňa štátnych zamestnancov		

Pomer sociálnych výdavkov a hrubého domáceho produktu v roku 2008

Sociálne dávky: 79,8 mld. € = 28,3% hrubého domáceho produktu

Samospráva v Rakúsku

Samospráva znamená, že štát prenecháva úlohy štátu skupinám osôb, ktorých sa priamo dotýkajú.

V Rakúsku existujú rôzne formy:

Profesná samospráva v zákonných záujmových zduženíach

napr.
komory robotníkov,
hospodárskych pracovníkov,
poľnohospodárov, lekárov
a lekárníkov.

Územná samospráva obcí

Samospráva sociálneho poistenia

»» Samospráva v sociálnom poistení zaručuje:

- »» nezávislosť od štátnej správy
- »» zapojenie dôležitých spoločenských síl
- »» demokratickú správu blízku poistencom
- »» nebyrokratickú organizáciu s nízkymi nákladmi
- »» posilnenie vedomia solidarity
- »» odbremenenie a decentralizáciu štátnej správy

Rakúske sociálne poistenie je od jeho začiatkov v druhej polovici 19. storočia organizované na princípe samosprávy: zástupcovia poistencov a zamestnávateľov vykonávajú činnosti sociálneho poistenia. Štát má právo dohľadu.

Solidarita

Solidarita je akt vedomého spolucítania spočívajúci v názore, že ako ľudia sme na seba navzájom odkázaní.

Solidarita medzi priateľmi

- » neformálna
- » osobná
- » jednoduchá štruktúra
- » citová
- » všestranná

Solidarita medzi cudzími osobami

- » inštitucionalizovaná
- » spoločenská
- » komplexná štruktúra
- » citovo neutrálna
- » špecializovaná

Sociálna spravodlivosť

Blahobyt

Sloboda

- » Základom sociálneho poistenia je solidarita:
- » Na strane príspevkov dochádza k vyrovnaniu medzi lepšie zarábajúcimi a menej zarábajúcimi osobami
- » Na strane dávok dochádza k vyrovnaniu medzi osobami potrebujúcimi pomoc viac a osobami potrebujúcimi pomoc menej
- » Viaka sociálnemu vyrovnaniu sa dostávajú bezplatne pod ochranu sociálneho poistenia aj mnohí rodinní príslušníci
- » V dôchodkovom poistení dochádza k vyrovnaniu medzi zárobkovo aktívnymi osobami a dôchodcami – dohoda generácií
- » Zamestnávateľia a zamestnanci prispievajú k financovaniu

Povinné poistenie

Typickým znakom rakúskeho sociálneho poistenia je povinné poistenie, na základe ktorého sú do sociálneho poistenia zapojené takmer všetky zárobkovo činné osoby.

**V prípade zárobkovej
činnosti vzniká
povinné poistenie
poskytujúce poistnú ochranu**

»» Povinné poistenie znamená:

- »» Poistný vzťah vzniká zo zákona
- »» Poistná ochrana vzniká hneď na začiatku poistenia bez čakacej doby (povinné prijatie aj v prípade predchádzajúceho ťažkého ochorenia, ...)
- »» Veľký počet poistencov zaručuje maximálne rozloženie rizika, spolupoistenie určitých
- »» blízkych osôb bez príspevkov
- »» Výška príspevkov je nezávislá od individuálneho rizika
- »» Veľkosť spoločenstva poistencov posilňuje pozíciu sociálnej poisťovne pri jednaniach s partnermi (lekári, lekárnici, ...)

»» Povinné poistenie znamená:

- »» Každý poistenec sa musí sám usilovať o poistenie
- »» Výber rizika medzi viac ohrozenými a menej ohrozenými osobami (nie je povinnosť prijať)
- »» Vyššie alebo dodatočné poistné pre ženy, deti a chronicky choré osoby
- »» Vyššie správne náklady

Bez zohľadňovania rizika

Zdravotnícke služby sú k dispozícii všetkým poistencom nezávisle od ich individuálneho rizika.

Sociálna poisťovňa

nesmie odmietnuť žiadny poistný vzťah zo zákona.

Sociálna poisťovňa nesmie nikoho odmietnuť kvôli vysokému riziku (chorí na AIDS, ťažko telesne postihnuté osoby, ...).

Súkromné poisťovne

môžu veľké riziká odmietnuť (vysoké riziko úrazu podmienené povoláním, kvôli veku, kvôli predchádzajúcemu ochoreniu, ...).

Súkromné poisťovne pravidelne dohodnú vylúčenie plnenia za určitých predpokladov, ako napr. omeškanie s platením.

Sociálna poisťovňa nerozlišuje ani pri percentuálnej sadzbe príspevkov ani pri plneniach, či oprávnená osoba zarába veľa alebo málo, či je mladá alebo stará, muž alebo žena, chronicky chorá alebo úplne zdravá.

Súkromné poisťovne majú spravidla charakter pripoistenia pre určité plnenia (napr. osobitná trieda v nemocnici, dodatočný dôchodok).

Nie je orientované na zisk

Sociálne poistenie je zo zákona povinné používať príspevky účelne a úsporne a sleduje primárne sociálne ciele namiesto trhových.

Sociálne poistenie poskytuje kvalitné plnenia všetkým poistencom.
Zo 100 € prijatých príspevkov sa 97,8 € použije na plnenie pre poistencov.

Správne náklady v percentách celkových výdavkov:

Celkové sociálne poistenie
v Rakúsku v roku 2008 2,2 %

Súkromné poistenie v Rakúsku
(bez nákladov na reklamu) 6,1 %

Súkromné poistenie v Rakúsku
(s nákladmi na reklamu) 15 – 30 %

Priebežný systém

Financovanie zákonných dôchodkov sa vykonáva v priebežnom systéme. To znamená, že vyplatené dôchodky sa financujú prevažne z príspevkov zaplatených zárobkovo činnými osobami. K tomu ešte prispieva štát z vybraných daní.

Kapitalizačný systém

Kapitalizačný systém znamená, že každý si sporí na svoj dôchodok sám. Táto možnosť sa považuje za doplnok štátneho dôchodkového systému na vyrovnanie straty príjmov v starobe.

»» Priebežný systém znamená:

- »» žiadne riziko zdanenia a inflácie
- »» rýchle a ekonomické vyberanie príspevkov
- »» posilnenie vedomia solidarity
- »» nízke správne náklady

»» Kapitalizačný systém znamená:

- »» každý si sporí na svoj dôchodok sám
- »» rôzna výška poistného, prípadne plnenia
- »» riziko zdanenia a inflácie
- »» vyššie správne náklady

Ochrana

Rakúske sociálne poistenie poskytuje svojimi tromi zložkami, zdravotným, úrazovým a dôchodkovým poistením rozsiahlu ochranu. Takmer všetci občania Rakúska sú začlenení aspoň do jednej z jeho zložiek.

Tri oblasti rakúskeho sociálneho poistenia

Zdravotné poistenie

v prípade ochorenia a materstva pre cca 8,2 mil. osôb

8,2 mil.

Úrazové poistenie

v prípade pracovných úrazov a chorôb z povolania pre cca 6,0 mil. osôb

6,0 mil.

Dôchodkové poistenie

pre zabezpečenie v starobe, pozostalých a v prípade invalidity pre cca 5,7 mil. osôb

5,7 mil.

= 1 milión osôb

Príjmy sociálneho poistenia v roku 2008

Príspevky poistencov a zamestnávateľov
cca 36,8 mld. €

Ostatné príjmy
cca 8,5 mld. €

Výdavky sociálneho poistenia v roku 2008

Zdravotné poistenie
cca 13,7 mld. €

Úrazové poistenie
cca 1,4 mld. €

Dôchodkové poistenie
cca 30,2 mld. €

Ostatné príjmy napr.

príspevky štátu, najmä za dobu neplatenia príspevkov v dôchodkovom poistení (cca 4,9 mld. €), náhrada nákladov na vyrovnávacie dávky v dôchodkovom poistení (cca 1,0 mld. €), účasť na nákladoch poistencov (cca 1,0 mld. €), vyrovnanie nákladov na dávky v materstve (cca 0,3 mld. €)

Zabezpečenie v starobe

Približne 3,4 mil. zárobkovo činných osôb platí dôchodkové poistenie. Mesačne sa vyplácajú dôchodky približne 2,2 miliónom dôchodcov. Sociálne dôchodkové poistenie je v Rakúsku najvýznamnejším zabezpečením v starobe. Zaručuje zabezpečenie životného štandardu v starobe.

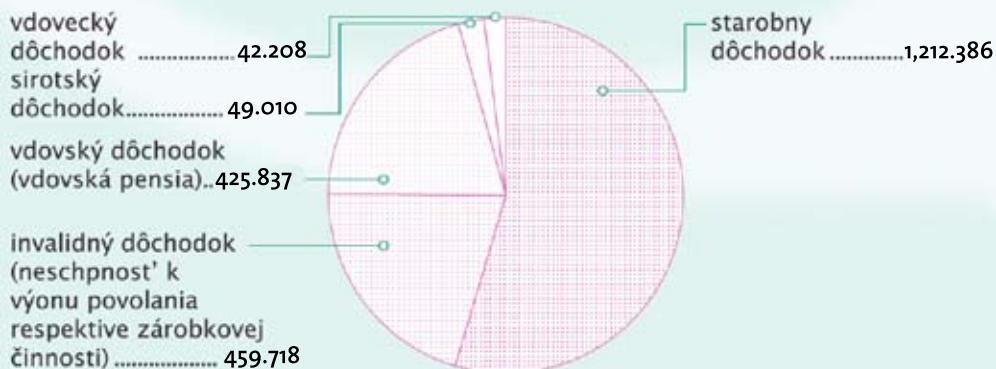
» Plnenia sociálneho dôchodkového poistenia:

- » starobný dôchodok
- » predčasný starobný dôchodok v prípade dlhej doby poistenia (s prechodným ustanovením)
- » Dôchodok z titulu zníženej pracovnej schopnosti (pracovnej neschopnosti)
- » dôchodok za ťažkou prácu
- » Dôchodok pre pozostalých
- » Rehabilitačné opatrenia
- » Zdravotná starostlivosť

Nárok na dôchodok závisí od doby poistenia, vymeriavacieho základu a u starobných dôchodkov od veku

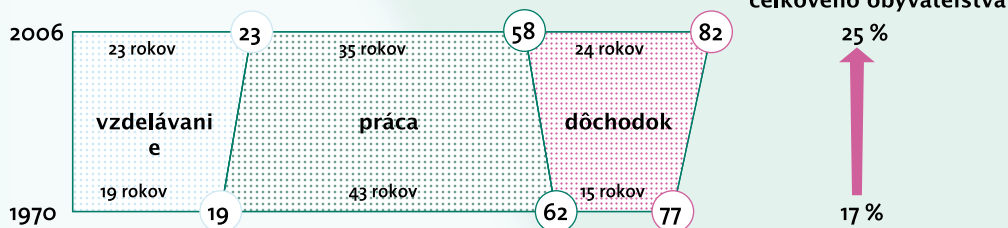
Stavy dôchodkov podľa dôchodkového druhu, v decembri 2009 (všetky dôchodky, stav v decembri 2009 : 2,189.159)

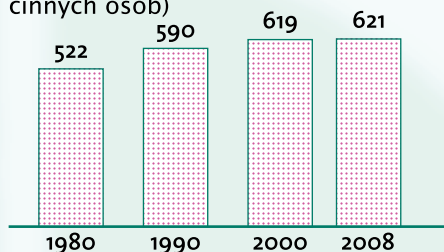
Dlhodobé financovanie

Stúpajúci priemerný vek a nízky počet narodených detí menia vekové zloženie obyvateľstva. S tým súvisiace výzvy pre dôchodkový systém treba zvládnuť tak, že sa včasnými reformami prispôsobí zmeneným štruktúram.

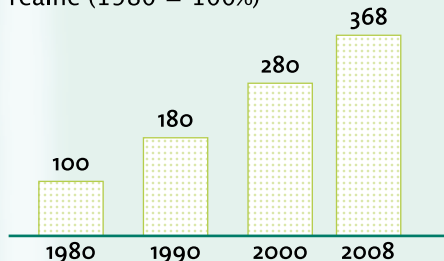
Zmena pomeru vzdelávanie - práca - dôchodok

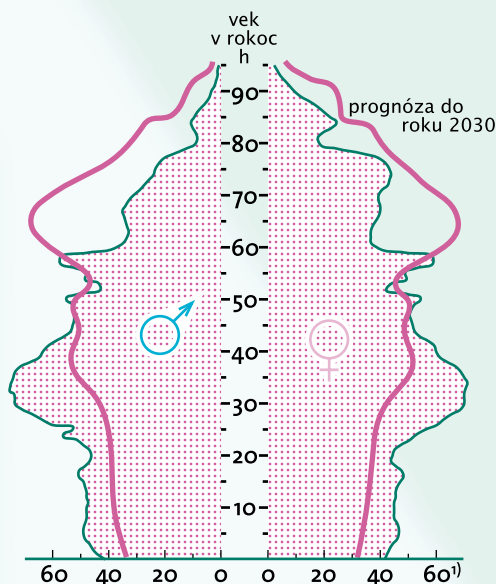
Vývoj podielu dôchodkového zaťaženia (počet dôchodcov na 1 000 zárobkovo činných osôb)

Vývoj hrubého domáceho produktu reálne (1980 = 100%)

Pyramída obyvateľstva v roku 2000 a prognóza do roku 2030

¹⁾Osoby v tisícoch na rok života

Zabezpečenie pre prípad pracovného úrazu

Počet osôb s úrazovým poistením predstavuje v priemere za rok 2009 6,0 mil. osôb. Úrazové poistenie sa financuje z 99,60 % z príspevkov zamestnávateľov a z 0,4 % z príspevkov fondu na vyrovnanie sociálnej situácie rodiny.

» Plnenia sociálneho úrazového poistenia

- » Zabránenie vzniku pracovných úrazov a chorôb z povolania
- » Starostlivosť pracovného lekárstva
- » Liečenie úrazov
- » Rehabilitácia
- » Odškodnenie pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania, napr. dôchodok pre poškodených, dávky pre pozostalých, náhrada za integritu

Ochrana žiakov a študentov

Od roku 1977 sú žiaci a študenti začlenení do sociálneho úrazového poistenia. Pri úrazoch v súvislosti so vzdelávaním sa poskytujú plnenia zo sociálneho úrazového poistenia, napr. pri úrazoch na ceste do školy, počas vyučovania, na exkurziách a lyžiarskych kurzoch. Úraz treba nahlásiť poisťovni, aby sa mohlo poskytnúť plnenie. Riaditeľstvo školy má zo zákona ohlasovaciu povinnosť. Poistení žiaci a študenti neplatia príspevky. Dávky sa vyplácajú z bežných príspevkov a z fondu na vyrovnanie sociálnej situácie rodiny.

Príklad:

Žiak gymnázia utrpí na školskom lyžiarskom kurze komplikovanú zlomeninu nohy. Musia ho prepraviť helikoptérou. Je 14 dní v nemocničnom ošetrovaní. Potom absolvuje 21 dňovú rehabilitáciu v rehabilitačnom centre. **Celkové náklady predstavujú cca 15.000,- €.**

Zabezpečenie pre prípad choroby

V súčasnosti je cca 8,2 mil. osôb, t.j. 98,8% obyvateľstva, chránených zdravotným poistením.

» Plnenia sociálneho zdravotného poistenia:

» Prevencia

- preukaz matky a dieťaťa
- vyšetrenie mládeže
- preventívne vyšetrenia
- podporovanie zdravia

» Choroba

- lekárska pomoc a stomatologické ošetrenie
- nemocničná starostlivosť
- lieky
- domáce lekárske ošetrenie
- psychoterapia
- diagnostika klinickým psychológom
- lekárska rehabilitácia
- ergoterapia
- nemocenské dávky
- náhrada nákladov (napr. zvolený lekár)
- príspevok na výdavky (napr. zubná protéza)

» Zdravotné pomôcky (napr. vložky do topánok) a iné pomôcky (napr. invalidný vozík)

» Materstvo

- nemocničná starostlivosť
- týždenný finančný príspevok (príspevok na prevádzku,

Príklady nákladov na operáciu

(bez ošetrovania, rehabilitácie, nemocenských dávok, ...):

operácia slepého čreva	€	800,-
operácia bedra	€	5.600,-
operácia srdcovej chlopne	€	10.500,-

Pri mesačnom príspevku cca 75,- € požíva poistenec a jeho rodinní príslušníci rozsiahlu ochranu: starostlivosť miestnych lekárov, pobyt v nemocnici, ...
Približne 26 % chránených osôb sú rodinní príslušníci, ktorí sú spolupoistení bez platenia príspevkov.

Prístup k zdravotníckym službám

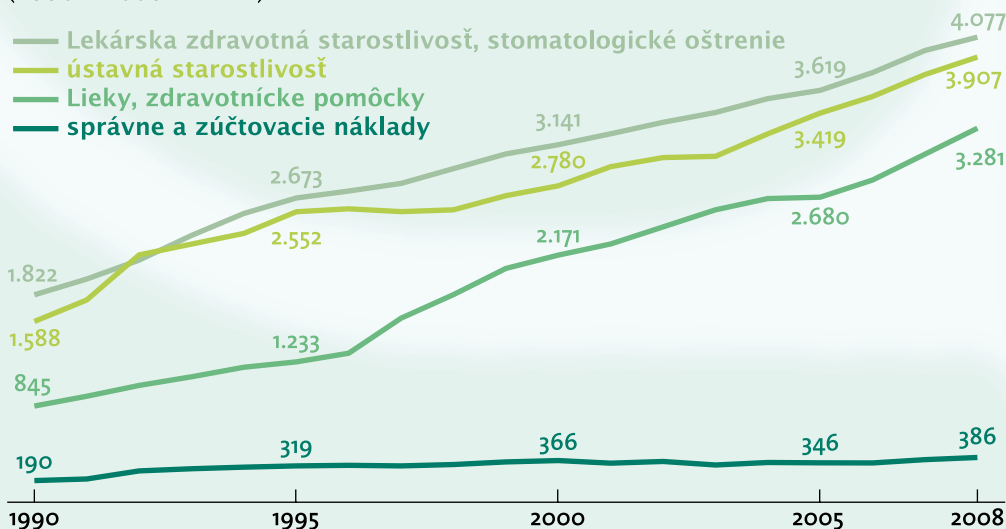
E-kartou je možné bezhotovostne uhrádzať zdravotnícke služby za ktoré sa často účtujú vysoké poplatky.

Táto zásada sa nazýva princíp vecných plnení.

- » Zdravotné poisťovne uzatvoria s lekármi a inými zmluvnými stranami (lekárnici, fyzioterapeuti, ...) zmluvy.
- » Zmluvne viazaní lekári sú povinní pacientom – držiteľom e-karty poskytnúť zdravotnú starostlivosť. Výkony vyúčtujú priamo so zdravotnou poisťovňou.
- » Väčšina poistencov platí servisný poplatok 10 Euro ročne, úradníci a podnikatelia uhrádzajú 20 % honoráru lekára. Sú rôzne možnosti oslobodenia.
- » Princíp vecného plnenia zaručuje jednoduchý a nebyrokratický prístup k zdravotníckym službám.

Najväčšie výdavky sociálneho zdravotného poistenia

(1990 – 2008 v mil. €)

Sociálne poistenie je aj na Internete. Touto cestou sa môžu klienti rýchlo a nebyrokraticky skontaktovať so svojou sociálnou poisťovňou. „Elektronické sociálne poistenie“, iniciatíva všetkých sociálnych poisťovní zameraná na budúcnosť, s cieľom služieb blízkyh občanovi na Internete.

»» Domovská stránka »» Plnenia

Zamestnávateľ
Formuláre
Spoločná kontrola
Zdravotné poistenie
Dôchodkové poistenie
Úrazové poistenie
Poistná ochrana
Zmluvní partneri
Čísla a fakty
Impressum
Informácie v angličtine

Zdravotné poistenie
Dôchodkové poistenie
Úrazové poistenie
Poistná ochrana

»» Služby

Aktuálne hodnoty
Výpočet príspevkov
Zamestnávateľ
Formuláre
Grafová služba
Publikácie
Právne informácie
zdravotného preukazu
Postupy s liečivými prostriedkami
Zmluvní partneri
Čísla a fakty

»» Aktuality

Zmeny zákonov
Grafová služba
Informácie médií
Novinky na portáli
Správy
Kvíz
Čísla a fakty

»» Prevencia

Lieky a rozum
Podporovanie zdravia
Tipy pre zdravie
Zdravotná prevencia
Ochranné očkovanie
Tipy pre bezpečnosť

»» Informátor

Informácie v angličtine
História
Medzinárodné informácie
Organizácia
Samospráva
Zoznam webovských stránok
Úrazové nemocnice

»» Elektronické sociálne poistenie

- »» Informácie o zdravotnom, úrazovom a dôchodkovom poistení
- »» Formuláre a brožúry na stiahnutie
- »» Výpis údajov o poistení, zistenie stavu poistenia
- »» Aktuálne grafy sociálneho poistenia
- »» Tipy pre zdravie
- »» Kvízy na tému sociálne poistenie a zdravie
- »» Možnosť spätného sledovania
- »» informácia o účte (dôchodkový účet)